

รู้จักปลากัด

อนุกรมวิธานปลากัดไทย

ไฟลัม (Phylum): คอร์ดดาตา (Chordata)

ชั้น (Class): แอกติโนเทอริกไทโอ (Actinopterygii)

อันดับ (Order): เพอร์ซิฟอร์มเมส (Perciformes)

วงศ์ (Family): ออฟโฟรนิมิดี (Osphronemidae)

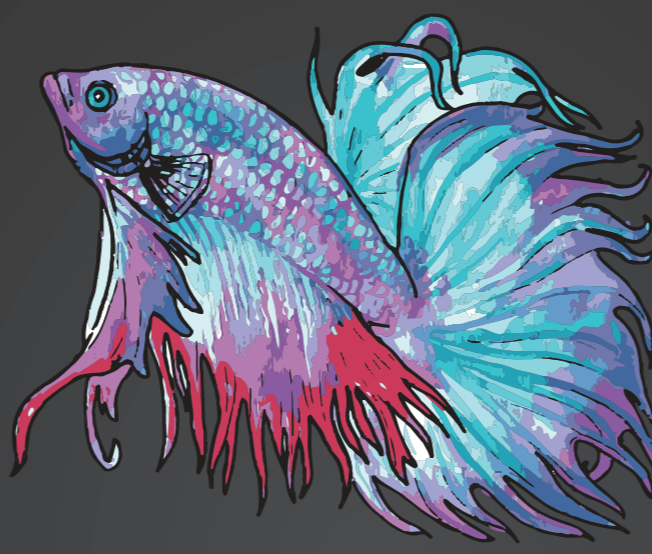
สกุล (Genus): เบตตา (Betta)

ถิ่นกำเนิด

อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพบกระจายในทุกภาคของประเทศไทย

ที่อยู่อาศัย

บริเวณน้ำหรือริมฝั่งของแหล่งน้ำ ซึ่งช่วยลดอันตรายจากนักล่า

ปลากัดเพศผู้

ปลากัดเพศเมีย

รูปร่าง

ปลากัดไทยที่เจริญเติบโตเต็มที่จะมีลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่แตกต่างกันระหว่างเพศผู้และเพศเมีย โดยปลากัดเพศผู้จะมีขนาดใหญ่ สีสันสวยงาม และครีบท้ายาวกว่าเพศเมีย

ส่วนต่าง ๆ ของปลากัด

ครีบท้อง / กระโดง (Dorsal fin)

อยู่บนสันหลังกึ่งกลางลำตัว ขนาดเล็กใหญ่ต่างกันขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ อาจมีชื่อเรียกอื่น ๆ เช่น สันหลังหน้าโดง

ครีบทาย (Caudal fin)

เป็นอวัยวะเด่นทำให้เห็นความต่างของ แต่ละสายพันธุ์ และเป็นอวัยวะสำคัญ สำหรับปลากัดเวลาต่อสู้ เพราะมักถูกคู่ต่อสู้ กัดขาดได้บ่อย ๆ ซึ่งนำไปสู่การพ่ายแพ้

ครีบทัน / ขายน้ำ (Anal fin)

เป็นครีบท้องที่อยู่ถัดจากครีบท้อง ยาวไปจรดโคนหาง บางท้องถิ่นเรียกว่า “ม่าน” หรือ “ราวทอง”

ครีบท้อง / ตะเกียบ (Ventral fin)

เป็นครีบท้องที่อยู่ใต้ท้องส่วนหน้า ลักษณะเรียวยาว มีขนาดและลักษณะต่างกัน ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ บางท้องถิ่นมีชื่อเรียกอื่น ๆ เช่น ไม้เท้า เท้าม้า และท่าม้า เป็นต้น ซึ่งคาดว่ามาจากลักษณะท่าทางของปลากัดเวลาคืบคลานตัวขึ้นและชูครีบท้องนี้ ทำให้ดูคล้ายม้านั่นเอง

ครีบท้อง (Pectoral fin)

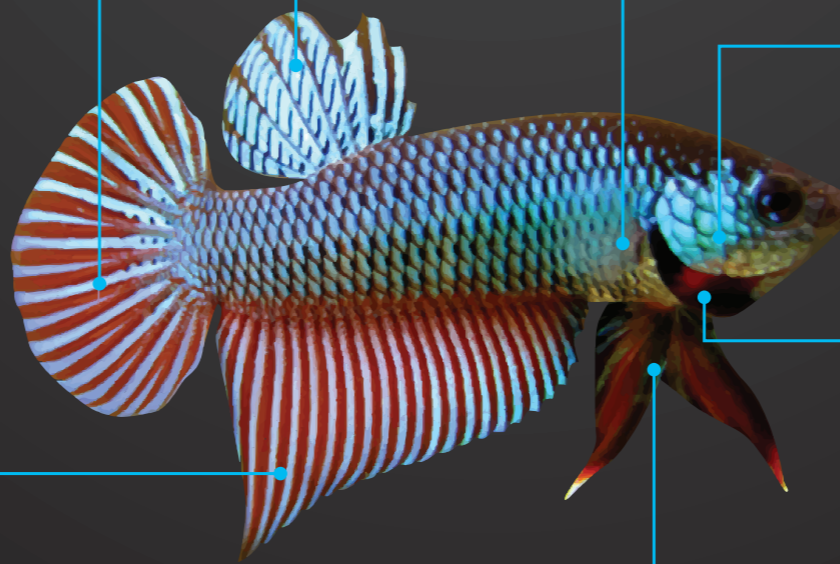
อยู่ถัดจากแก้ม ช่วยในการเคลื่อนไหวและการทรงตัว บางท้องถิ่นเรียกว่า “พัดน้ำ” หรือ “หูน้ำ” หากปลากัด ตัวใด ถูกกัดที่ครีบท้องมาก ๆ จะทำให้ทรงตัวไม่ได้ เรียกว่า “หูน้ำตาย”

แก้ม (Operculum)

เป็นส่วนที่เปราะบางของปลากัด

เหงือก (Gill)

อยู่ภายในแก้มทั้ง 2 ข้าง เป็นอวัยวะ ช่วยหายใจ เมื่อปลากัดพบศัตรู จะแผ่เหงือกออกเพื่อข่มขู่ หากตัวใดเพื่อยังปล้ำโดนกัดส่วนนี้ จะทำให้พ่ายแพ้ได้ง่าย

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- หนังสือมาตรฐานปลากัดสวยงามในประเทศไทย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะผู้จัดทำ สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง, คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาปลากัดสยาม และสหกรณ์ปลากัดสวยงาม แห่งสยาม จำกัด
- วารสารวิทยาศาสตร์ มข วารสารวิทยาศาสตร์ มข. ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 : ชีววิทยาของปลากัดไทย (Betta splendens Regan, 1910) Biology of Siamese Fighting Fish (Betta splendens Regan, 1910) ผู้เขียน : การุณ ทองประจักษ์
- หนังสือมาเลี้ยงปลากัดกัน ผู้เขียน : กวพล ศุภนันท์นนท์, สำนักพิมพ์ : สำนักพิมพ์บ้านและสวน

นิทรรศการ ปลากัด พิพิธภัณฑ์สยาม
04-60/No.03

ผลิตโดย

โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park)
สำนักงานบริหารและพัฒนาคณะความรู้ (องค์การมหาชน)
คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์